

ע"פ 798/22 - פלוני נגד מדינת ישראל

**בבית המשפט העליון
798/22 ע"פ**

לפני: כבוד השופט ג' כנפי-שטייניץ

ה המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לעיכוב ביצוע גזר דין של בית המשפט המחוזי
מרכז בת"פ 42814-10-14 שניתן ביום 23.12.2021
על ידי כבוד השופט ד' מרשק-מרום

תאריך הישיבה: ז' באיר התשפ"ב (8.5.2022)

בשם המבקש:
עו"ד ברק כהן
עו"ד מורן פולמן, עו"ד נעם עוזיאל

החלטה

1. לפניה בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל שהוטל על המבקש בגין גזר דין של בית המשפט המחוזי מרכז (כב' השופט ד' מרשק מרום) מיום 23.12.2021 בת"פ 42814-10-14, וזאת עד להכרעה בערעור שהגיש. כבר בפתח הדברים אצין כי ביום 23.1.2022 החל המבקש בaticon עונשו.

רקע וההילכים עד כה

2. ביום 29.6.2021 הרשיע בית המשפט המחוזי את המבקש, לאחר שמייעת ראיות, בעbirot הבאות: ריבוי עבריות של גנבה בידי מושה לפי סעיפים 383(א)(2) ו-393(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977; 11 עבירות של השמטה מתוך דוח'ח לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: הפקודה) וריבוי עבירות של מרמה

עמוד 1

עימה או תחולה לפי סעיף 220(5) לפקודה.

3. על-פי הכרעת הדיון, המבוקש, עורך דין בעיסוקו, יציג את רשות המיסים, בין השנים 2001 עד 2011, בתיקי הוצאה לפועל, כבא כוח הוצאה וכconomics נכסים. בגדרו של האישום הראשוני בו הורשע, נקבע שהמבוקש שלח ידו בכפסים, בהיקף של 15,571,688 ₪, אולם קיבל לידי כנאמן מכירה ומימוש נכסים חייבם בהיותו כונס נכסים, אך לא העירם לתיק ההוצאה לפועל לרשות המיסים, אלא נתן אותו לכיסו שלא בדיון. בגדרו של האישום השני בו הורשע, נקבע כי בין השנים 2011-2012, בעת שהמבוקש שימש מנהל עזבון המנוח ברנדט רפאל שניצר ז"ל, שלח המבוקש ידו בכפסי מכיר דירה בסך 390,000 ₪אותם החזק בנאמנות. בגדרו של האישום השלישי נקבע כי באותה תקופה, עת שימוש המבוקש מנהל עזבון המנוח צבי קלינגר ז"ל, שלח ידו בכפסי מכירת דירה בסך של 106,083 ₪אותם החזק בנאמנות ונמנע מהעברתם לירוש המנוח. בגדרו של האישום הרביעי נקבע כי בשנת 2007 שימש המבוקש כבא כוחו של בעל נכס לצורך מכירתו ונתן לעצמו שלא בדיון כספי ערבות בסך 395,000 ₪. במסגרת האישום החמישי הורשע המבוקש בביצוע עבירות מס הכנסה בסך כולל של 8,614,104 ₪.

4. להשלמת התמונה יציין כי לאורך ניהולו בפני בית המשפט המחויז עלו טענות שונות הקשורות למצבי הנפשי של המבוקש, ובפרט ביחס לכשירותו לעמוד לדין. ביום 11.12.2017 הונחה על שולחנו של בית המשפט המחויז חוות דעת שנערכה על-ידי ד"ר אלטמרק, מנהל יחידה לפסיכיאטריה משפטית במרכז הרפואי לבריאות הנפש לב-השרון, וד"ר שיטת, פסיכולוגית קלינית, לפיה המבוקש אינו כשיר לעמוד לדין. בהמשך לכך, ביום 2.1.2018 עתר בא כוח המשיבה לקבלת חוות דעת משלימה, וביום 11.1.2018 הוגשה חוות דעת משלימה כאמור, אשר קבעה אף היא כי המבוקש אינו כשיר לעמוד לדין. המומחים נחקרו על חוות דעתם ולאחר חקירתם ביקשו שניכבדים לקבע כי המבוקש כשיר לעמוד לדין, זאת בין היתר בעקבות הנחיותיו המפורשות של המבוקש לבא כוחו. בהמשך לכך, הפנה בית המשפט המחויז את עניינו של המבוקש לפאנל מומחים, ובסוף חודש יוני 2019 הוגשה חוות דעתם בה נקבע כי המבוקש אמן סובל ממחלת נפש אך הוא כשיר לעמוד לדין. גם בעקבות חוות דעת זאת, בהתאם להנחיות המבוקש, לא נטען על ידו בא כוחו כי המבוקש אינו כשיר לעמוד לדין.

5. ביום 23.12.2021 גזר בית המשפט המחויז על המבוקש עונש מאסר של תשע שנים מאסר בפועל וכן עונש מאסר על תנאי, פיצוי לחלק מנפגעי העבירה וקנס. בית המשפט המחויז הורה כי המבוקש יתייצב לרצויו מאיסרו ביום 23.1.2022, והmbוקש אכן התיעץ לרצויו מאיסרו במועד שנקבע.

הטענות בערעור

6. ביום 2.2.2022 הגיש המבוקש הודעת ערעור פורמלית, ללא נימוקים, הנسبה על הכרעת הדיון וגזר הדין גם יחד, וביקש שהות של 90 ימים להגשת נימוקי הערעור. ביום 1.5.2022 הגיש המבוקש נימוקי ערעור חלקים וביקש להאריך את המועד להגשת נימוקי הערעור ב-90 ימים נוספים. עיקר טענותיו של המבוקש בערעור החלקי נסבות על הטענה לפיה הוא לא היה כשיר לעמוד לדין בהליך שהתנהל בעניינו בבית המשפט המחויז וכי גם כיום אין הוא כשיר לעמוד לדין.

7. ביום 1.5.2022, מספר חודשים לאחר הגשת הודעת הערעור, הוגשה גם הבקשה שליפני, שבה התבוקש כאמור עיכוב ביצועו של עונש המאסר בפועל שהוטל על המבוקש. גם בבקשתה נטען, בעיקרו של דבר, כי המבוקש אינו עמוד 2

כשיר לעמוד לדין וכי אף בעת שהתנהל ההליך בעניינו הוא לא היה כשיר לכך. המבוקש טוען כי בית המשפט המחויז נמנע מהפנימיו לבדיקה פסיקיאטרית בתקילת ההליך, חרב הצורף הבהיר בבדיקה כשירותו, ועשה כן רק לאחר סיום פרשת התביעה ולאחר שנגבתה עדותו הראשית. עוד טוען שבית המשפט המחויז קבע כי המבוקש כשיר לעמוד לדין ורק במסגרת הכרעת הדין, והכל בשעה שהמבחן לא היה מি�וצג.

8. המדינה מתנגדת לעיכוב הביצוע, בהצבעה על כך שהמבחן החל בריצוי עונשו לפני שלושה וחצי חודשים. המדינה מדגישה כי גישתה לא מתקיים בעניינו של המבחן טעמים מיוחדים המצדיקים הפסקה של ריצוי המאסר. כמו כן טוענת המדינה כי נושא מצבו הנפשי של המבחן נדון בהרחבה בהכרעת הדין תוך שנקבע כי הוא כשיר לעמוד לדין. צוין כי אمنם בתחום חוות הדעת הפסיכיאטריות בעניינו של המבחן הצביעו על כך שהוא אכן כשיר לעמוד לדין, אולם לאחר חקירותם של המומחים בפני בית המשפט והגשת סיכומים מטעם המדינה בעניין זה השתכנע בית המשפט המחויז כי ישנו קושי בקביעות חוות הדעת והפנה את עניינו של המבחן לפאנל מומחים. פאנל זה קבע כי אمنם ישנו חשד שהמבחן סובל ממחלה نفس, אך כי זו אינה מוגעת ממנו להבין את ההליך המשפטי המתנהל בעניינו וכי הוא כשיר לעמוד לדין. עוד מצינית המדינה כי לאורך ההליך שהתנהל בפני בית המשפט המחויז טען המבחן כי הוא כשיר לעמוד לדין ואף סירב בתחילת לעבור בדיקה פסיקיאטרית. לפיכך טוען, כי סיכון הערעור אינם גבויים.

דין והכרעה

9. לאחר עיון בבקשתו ולאחר ששמעתי את טיעוני בא-כוח הצדדים בהרחבה, לא ראייתי להיעתר לבקשת להפסקת ריצוי מאסרו של המבחן. לצד זאת, ראייתי להורות כי הדיון בערעורו של המבחן יתקיים בהקדם.

10. כאמור, הכלל הנוהג בשיטתנו בכל הנוגע לעיכוב ביצוע עונש מאסר הוא כי נאשם שהורשע ונזר דין יחול לרצות את עונשו באופן מיידי. עם זאת, לבית המשפט מסור שיקול דעת להורות על עיכוב ביצוע עונש מאסר מקום בו מתקיימות נסיבות מיוחדות שיש בהן כדי לגבור על האינטרסים הציבוריים באכיפה מידית של גזר הדין (ראו: ע"פ 37/07 פרג נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (11.2.2007); ע"פ 22/1517 בן-הראש נ' מדינת ישראל (8.3.2022)). לשם כך, על בית המשפט לחת משקל לשיקולים הבאים: חומרת העבירה ונסיבות ביצועה; משך תקופת המאסר שהושתה על המבחן; סיכון הצלחת הערעור; עברו הפלילי של המבחן; התנהגות המבחן במהלך המשפט; השאלה האם הערעור מופנה כלפי הכרעת הדין או גזר הדין בלבד; וכן נסיבותו האישיות של המבחן (ראו: ע"פ 99/111 שורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 241 (2000)).

11. בעניינו, עומד הערעור על סוגיית כשירותו הדינונית של המבחן לעמוד לדין. בית המשפט המחויז נדרש לסוגיה זו מספר פעמים לאורך ההליך, הזמן מספר חוות דעת בעניינו של המבחן, ובהכרעת הדין פירט את מסקנותיו בסוגיה זו. בית המשפט המחויז קבע כי המבחן אמין סובל ממחלה نفس, אולם הוא כשיר לעמוד לדין "בכל היבט אפשרי" (סעיף 68 להכרעת הדין). זאת基於 בנסיבות הישרה מן המבחן וכן על בסיס חוות דעתו של ד"ר אלטמן פאנל המומחים אותה ראה לאמץ. בית המשפט המחויז הוסיף ודחה בהכרעת הדין את חוות דעתם של ד"ר אלטמן וד"ר שייט, לגביה נקבע כי זו לא ישמה את הקריטריונים המשפטיים החלים בסוגיית הנסיבות הדינונית, והעדיף כאמור את חוות דעתם של חברי פאנל המומחים על פניה.

12. אכן, הערעור מעלה טענות ראויות לבירור, ולא ניתן לומר שמדובר בערעור משולל יסוד. זאת בפרט עת עמוד 3

מדובר בנאשם הסובל ממחלה נפש, אשר סירב לאורך ההליך להעמיד לדין את סוגיות כשרותו לעמוד לדין, ואף לא היה מיוצג בחלק נכבד של ההליך. יחד עם זאת, בשלב זה סיכוי הערעור אינם ברורים, ובහינתה שהמבקש התיעצב לרצוי מסרו, ואף הגיע את בקשתו לעיכוב הביצוע מספר חדשים לאחר הגשת ערעונו ולאחר שהחל לרצות את עונשו, לא ראוי להורות על קטיעת מסרו. בית משפט זה קבע לא אחת כי כאשר מבקש עיכוב הביצוע כבר החל בריצוי עונשו הדבר מהוות שיקול לדוחית הבקשה ותידרש הצדקה מיוחדת לקטיעת המסר (ראו: ע"פ 2243 ארד נ' מדינת ישראל (7.5.1998); ע"פ 6495/08 גבאי נ' מדינת ישראל, פסקה 30 (3.8.2008); ע"פ 10821/08 ابو קריינאת נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (1.1.2009); בש"פ 8868/15 נאסר נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (14.1.2016)). בעניינו, לא שוכנעתי כי קיימת אותה הצדקה מיוחדת הנדרשת לשם קבלת הבקשה.

13. אשר על כן - הבקשה לעיכוב ביצוע נדחתת. לצד זאת אני מורה, כי הערעור יקבע לדין בהקדם, בכפוף לאילוצי יומן בית המשפט.

ניתנה היום, ח' באיר התשפ"ב (9.5.2022).

שׁוֹפְט